

Národné parky na Slovensku

Konferencia České národní parky
21.-22. september 2016, Praha, ČR

Tereza Thompson,
Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica

PREHĽAD

Zdroj: <http://www.slovakia.com/sk/narodne-parky>

9 národných parkov

Rozloha:

317 890 ha NP = 6,49% SR

270 128 ha OP

spolu 588 000ha =12% územia SR

Najväčší: TANAP 73 800ha

Najmenší : PIENAP 3 750ha

Najstarší: TANAP (1948)

Najmladší: Slovenský kras (2002)

Priemerný počet zamestnancov:

17,4 (10-33)

Starostlivosť o NP na Slovensku vykonáva Štátna ochrana prírody SR

- Príspevková odborná organizácia
OP zriadená MŽP SR
- Zastupuje všetky CHÚ v SR

Národné parky a CHKO

VCHÚ: NP a CHKO spolu 22,65% územia SR

MCHÚ: 1108 , spolu 2,4% územia SR (čiastočný prekryv s NP alebo CHKO)

Osobitne CHÚ v stupni ochrany 2.-5. predstavujú 23,29 % územia SR.

Bez stupňa ochrany 41 CHVÚ a 20 jaskýň s OP (väčšina prekryv s inými CHÚ)

Prehľad NP v SR

Názov NP	Rozloha NP (ha)	Rozloha OP (ha)	Rok vyhlásenia	Počet zamestn.
Pieninský NP	3 749,62	22 444,17	1967, 1997	10
NP Slovenský raj	19 763,00	13 011,00	1964 ako CHKO, 1988	20
NP Muránska planina	20 317,80	21 697,96	1977 ako CHKO, 1997	15
NP Malá Fatra	22 630,00	23 262,00	1967 ako CHKO, 1988	16
NP Poloniny	29 805,05	10 973,29	1997	13
NP Slovenský kras	34 611,08	11 741,57	1973 ako CHKO, 2002	11
NP Veľká Fatra	40 371,34	26 132,58	1974 ako CHKO, 2002	13
NP Nízke Tatry	72 842,00	110 162,00	1978, 1997	26
Tatranský NP	73 800,00	30 703,00	1948, 1987, 2003	33

Legislatíva

Zákon o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z.z. z 25. júna 2002 (posledná novela 2014)

*„Rozsiahlejšie územie, spravidla s výmerou **nad 1 000 ha**, prevažne s ekosystémami **podstatne nezmenenými ľudskou činnosťou** alebo v jedinečnej a prirodzenej krajinnej štruktúre, tvoriace nadregionálne biocentrá a najvýznamnejšie prírodné dedičstvo, v ktorom je **ochrana prírody nadradená nad ostatné činnosti**, môže vláda nariadením vyhlásiť za národný park.“ (§19)*

*Na území národného parku, ak nie je v tomto zákone ustanovené inak, platí **tretí stupeň ochrany** (§14).*

*Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky....**obstaráva a zabezpečuje starostlivosť o osobitne chránené časti prírody a krajiny...** (§65a)*

- odborná organizácia ochrany prírody a krajiny s celoslovenskou pôsobnosťou
- pôvodne rozpočtová, od r. 2007 **príspevková** organizácia
príjmy: št. rozpočet
vstupné (jaskyne)
činnosť (odborné stanoviská)
projekty (OP ŽP, LIFE, SSE, bilaterálne programy...)
- **verejná správa**, nie štátna správa (nerozhoduje)
- starostlivosť o všetky CHÚ na území SR
- cca **480 zamestnancov**

ŠOP SR

Štruktúra: riaditeľstvo so sídlom v Banskej Bystrici
správy NP (9)
správy CHKO (14)
správa jaskýň (SSJ) v Lipovskom Mikuláši

Správa NP: priemerne 17,4 zamestnancov (**riaditeľ, krajinár, lesník, zoológ, botanik, strážcovia**, špecialista GIS, envirovýchovný pracovník, vodár, poľnohospodár, **technicko-administratívny pracovník**)

Činnosti, ktoré ŠOP SR zabezpečuje

Starostlivosť o osobitne chránené časti prírody a krajiny vrátane vykonávania ich revízií

Vyhotovuje, obstaráva a vedie vybranú **dokumentáciu ochrany prírody a krajiny**

Zúčastňuje sa na **medzinárodnej spolupráci**

Plní funkciu **chovnej stanice a rehabilitačnej stanice**

Vypracúva **programy starostlivosti o územia medzinárodného významu**

Vedie **evidenciu škôd spôsobených určenými živočíchmi**

Vypracúva **návrhy kompenzačných opatrení podľa § 28 ods. 9 (NATURA)**

Poskytuje **súčinnosť pri vedení štátneho zoznamu**

Činnosti, ktoré ŠOP SR zabezpečuje

Označovanie
osobitne
chránených častí
prírody a krajiny

Spravuje **jaskyne**

Vykonáva
monitoring stavu a
zmien prírodných
ekosystémov

vykonáva **kultúrno-výchovnú,**
propagačnú a edičnú činnosť

Vykonáva
výskum
osobitne
chránených
častí prírody a
krajiny

Riadi a
koordinuje
činnosť členov
stráže prírody

Vykonáva
sprievodcovskú
činnosť v
chránených
územiach

Spracúva
odborné
stanoviská pre
rozhodováciu a
inú činnosť
orgánov
ochrany prírody

Manažment NP - stav

Rozloha chránených území (NP a CHKO) - **dostatočná**

Manažment chránených území (vrátane riadenia) - **nedostatočný**

- **vlastníctvo pozemkov** v NP: štát,
súkromní vlastníci (urbáre),
obce a mestá,
cirkev
- **výkon štátnej správy** (rozhodovacia právomoc)
okresný úrad v sídle kraja (8 krajov),
okresný úrad (72)
obec (2890)
- ochrana prírody vnímaná ako **obmedzujúca**
- malé zapojenie **zainteresovaných subjektov** do riadenia CHÚ
- dlhodobá **kapacitná** poddimenzovanosť ŠOP SR

Manažment NP - vízia do budúcnosti

- Výkup/ prenájom pozemkov
- **Komplexná starostlivosť** - vrátane správy pozemkov vo vlastníctve štátu, obhospodarovania lesov a nelesných pozemkov
- **Zlepšenie riadenia územia** - založenie poradných zborov v NP so zapojením vlastníkov a užívateľov pozemkov do manažmentu CHÚ
- Optimalizácia územnej ochrany prostredníctvom **zonácie** CHÚ
- Rozširovanie foriem **spolupráce** so štátnymi aj neštátnymi subjektami, spoločné aktivity s MVO, vedeckými a školskými inštitúciami
- Budovanie siete **návštevníckych stredísk**
- Nastavenie legislatívy a manažmentu chránených území s cieľom priblížiť sa **medzinárodným štandardom** (manažmentové kategórie IUCN).

Tieto návrhy sú zahrnuté v navrhnutej **Koncepcii OPaK (2017-2027)**.

Legislatíva viažúca sa priamo na CHÚ

Národná

Zákon o ochrane prírody a krajiny č. **543/2002 Z.z.** zo dňa **25. júna 2002** (posledná novela 2014)

Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity (8/1/2014)

Akčný plán národnej stratégie ochrany biodiverzity (10/09/2014)

Koncepcia ochrany prírody a krajiny 2017-2027 (v príprave)

Európska

Natura 2000
(Habitats Directive,
Birds Directive)

Celosvetová

CBD –POWPA
(Program práce pre chránené územia)

Aichi Targets -11

RAMSAR

UNESCO

Medzinárodná spolupráca

Bilaterálna spolupráca

Slovensko – Poľsko: TANAP – Tatrzański Park Narodowy
PIENAP – Pieninski Park Narodowy

Slovensko – Ukrajina: NP Poloniny – Užanský NP

Slovensko – Maďarsko: NP Slovenský kras – Aggtelek NP

NP a IUCN

Kategorizácia VCHÚ podľa medzinárodných štandardov IUCN (prvé návrhy 2014)

Názov NP	IUCN cat.	Názov NP	IUCN cat.
Pieninský NP	V	NP Slovenský kras	V
NP Slovenský raj	II, V	NP Veľká Fatra	VI
NP Muránska planina	Cieľ II	NP Nízke Tatry	V, cieľ II
NP Malá Fatra	VI	Tatranský NP	II, VI, IV
NP Poloniny	V		

Perspektívy

NP PODUNAJSKO

Iniciatíva zdola:

návrh na zriadenie nového národného parku (prvý návrh už pred 30 rokmi)

Podporené:

poslancami Bratislavského samospráv. kraja (09/2016), SAV, odbornou verejnosťou, MVO

Dnes:

CHKO, ramsarská lokalita Dunajské luhy, reťaz území Natura 2000

NP by mal nadväzovať na NP Donau-Auen (AT) a chránené územia v Maďarsku.

Návrh spoločného HU-SK projektu na spracovanie návrhu NP.

Ďakujem za pozornosť

Tereza Thompson,
Štátna ochrana prírody SR, Tajovského 28B, 974 01 Banská Bystrica
tereza.thompson@sopsr.sk Mob: +421 0911 062 364